

СЕКЦІЯ «АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО, ЦИВІЛЬНОГО ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА»

УДК 323.285

Градецький А.В.

канд. юрид. наук, доц. ЗНТУ

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОТИДІЇ МІЖНАРОДНОМУ ТЕРОРИЗМУ

На сьогоднішній день більш ніж у 70 країнах світу налічується близько тисячі відомих груп і організацій, що використовують у своїй діяльності методи терору. Аналіз здійснених останнім часом терористичних акцій демонструє тенденції до укріплення зв'язків між терористичними угрупованнями різних країн світу, налагодження та координації їхньої діяльності міжнародними терористичними центрами.

Одержала свій розвиток міжнародна законотворчість в антитерористичній діяльності як в рамках міжнародних організацій, так і на регіональному рівні, активізувалися дослідження у різних сферах науки, присвячені вивченню тероризму як соціально-правового явища, та розробці заходів протидії йому.

Сучасна система багатостороннього співробітництва у боротьбі з тероризмом сформувалася за останні 30 років. На глобальному рівні вона функціонує під егідою ООН та її спецпідрозділів (ІМО, ІКАО та МАГАТЕ) на основі 11 універсальних конвенцій і протоколів про боротьбу із різними проявами тероризму на суші, на морі та в повітрі.

Міжнародне співробітництво у боротьбі з сучасним тероризмом ґрунтується на таких принципах: 1) принцип осуду тероризму, незалежно від цілей терористів, що закріплено практично в усіх міжнародних конвенціях по боротьбі з тероризмом; 2) відмова від будь-яких форм (фінансова, військово-технічна та ін.) сприяння терористам; 3) співробітництво на світовому рівні в боротьбі з фінансовими й технологічними можливостями сучасного тероризму; 4) захист світових культур і релігій від екстремістського впливу тероризму; 5) дотримання норм міжнародного права.

Комітет по боротьбі з тероризмом, створений Радою Безпеки ООН після одноголосного прийняття 28 жовтня 2001 року Резолюції 1373, є унікальною структурою, як за своїм мандатом, так і за новизною діяльності. У цій Резолюції вперше були запропоновані заходи не проти держави, її лідерів або національних груп, а проти терористичної діяльності в усьому світі або ж безпосередньо проти терористів. Резолюція спрямована на те, щоб кожен, хто бере участь у фінансуванні, плануванні, підготовці або здійсненні терористичних актів, чи підтримує теракти, сприймався як суб'єкт злочину та

об'єкт правосуддя, щоб такі діяння розцінювались як особливо небезпечні кримінальні злочини у внутрішньому законодавстві з адекватними покараннями.

Резолюція 1373 (2001) увійшла в історію й завдяки тому, що кваліфікувала акт тероризму, як загрозу міжнародному миру та безпеці і привела міжнародне співробітництво під обов'язкову для виконання всіма державами главу VII Статуту ООН. Ця Резолюція дозволила перекваліфікувати міжнародний тероризм зі злочину міжнародного характеру в міжнародний злочин, спричинивши цим самим важливі політико-стратегічні наслідки. На думку багатьох експертів, однією з найбільш розвинутих міжнародних структур, яка може реально протидіяти сучасній терористичній загрозі є НАТО. Саме ця організація за своїм потенціалом, спроможна консолідувати зусилля держав з метою боротьби з тероризмом. На досягнення цієї мети спрямовані три ключові ініціативи: створення сил реагування НАТО, реформа військової командної структури, посилення обороноспроможності, в межах яких держави-члени мають спільно подолати існуючі недоліки у цій галузі.

Політика більшості країн світу виходить з необхідності створення комплексної протидії тероризму з боку світової спільноти, що включає: удосконалення нормативно-правової бази з питань боротьби з тероризмом; посилення взаємодії міждержавних органів, надання допомоги та сприяння у боротьбі з тероризмом; налагодження співпраці оперативних та розвідувальних органів; максимальний тиск на країни, які підтримують тероризм, використовуючи комплексні засоби протидії, в тому числі й військові; відмова в задоволенні вимог терористів; активізація діяльності силових структур; формування підрозділів по боротьбі з тероризмом та інші заходи.

Аналіз проявів тероризму в різноманітних сферах життя світової спільноти свідчить про те, що міжнародне право не завжди встигає за новими викликами, які кидає людству тероризм. Поза сферою правового регулювання залишаються питання щодо застосування зброї проти мирного населення, відсутність чітких міжнародно-правових норм, спрямованих на протидію тероризму із застосування засобів масового знищення тощо.

Підсумовуючи викладене, можна зробити такі висновки:

1. Виходячи зі схожості дій терористів, у кожній з досліджуваних країн вироблені відповідні засоби протидії їм, які за тактикою, формами та способами правоохоронних органів і спецслужб мають також певну схожість.
2. Організованість і транснаціональність тероризму консолідує міжнародне співтовариство до вироблення спільних заходів щодо протидії йому.

3. Система міжнародних та національних заходів протидії тероризму потребує удосконалення. Основними напрямками його є:

а) застосування усього комплексу політичних, соціальних, економічних та інших засобів міжнародних і національних інституцій та створення міждержавної та національної системи протидії тероризму; б) імплементація норм міжнародного законодавства щодо протидії тероризму в національне законодавство кожної з країн світової спільноти; в) створення ефективних механізмів міжнародного контролю за впровадженням рішень ООН та інших міжнародних інституцій у життя кожної з країн її членів.